

AC

EA

AA

AM

AP

Hautau ā-Ira: Ngā Hautekau

E ako ana ahau ki te whiriwhiri i te hautanga ā-ira o tētahi huinga, mā te whakamahi tāpiritanga, tangohanga hoki.

Hei Mahi 1: Ngā Manu me te Noke

E kai ana a Peni Pīkaokao rāua ko Tihi Tameheihei i tētahi noke. Whiriwhiria te hautanga o te noke ka kainga e rāua tahi. Tuhia tō whakautu hei hautau noa (hautekau), hei hautanga ā-ira hoki.

- 1) Ka kainga e Peni te $\frac{7}{10}$, ka kainga e Tihi te $\frac{1}{10}$. He aha te hautanga o te noke i kainga?
- 2) Ka kainga e Peni te $\frac{2}{10}$, ka kainga e Tihi te $\frac{3}{10}$. He aha te hautanga o te noke i kainga?
- 3) Ka kainga e Peni te $\frac{6}{10}$, ka kainga e Tihi te $\frac{3}{10}$. He aha te hautanga o te noke i kainga?
- 4) Ka kainga e Peni te $\frac{4}{10}$, ka kainga e Tihi te $\frac{5}{10}$. He aha te hautanga o te noke i kainga?
- 5) Ka kainga e Peni te $\frac{1}{10}$, ka kainga e Tihi te $\frac{1}{10}$. He aha te hautanga o te noke i kainga?
- 6) Ka kainga e Peni te $\frac{2}{10}$, ka kainga e Tihi te $\frac{8}{10}$. He aha te hautanga o te noke i kainga?
- 7) Ka kainga e Peni te $\frac{7}{10}$, ka kainga e Tihi te $\frac{3}{10}$. He aha te hautanga o te noke i kainga?

Hei Mahi 2: Ngā Manu me ngā Noke

E kai ana a Peni Pīkaokao i āna noke, e kai ana a Tihi Tameheihei i āna ake. Whiriwhiria te maha o ngā noke katoa ka kainga katoatia. Tuhia tō whakautu hei hautau noa (hautekau), hei hautanga ā-ira hoki.

- 1) Ka kainga e Peni te $\frac{7}{10}$, ka kainga e Tihi te $\frac{5}{10}$. Pēhea nei te maha o ngā noke i kainga katoatia e rāua tahi?
- 2) Ka kainga e Peni te $\frac{8}{10}$, ka kainga e Tihi te $\frac{7}{10}$. Pēhea nei te maha o ngā noke i kainga katoatia e rāua tahi?
- 3) Ka kainga e Peni te $\frac{4}{10}$, ka kainga e Tihi te $\frac{7}{10}$. Pēhea nei te maha o ngā noke i kainga katoatia e rāua tahi?
- 4) Ka kainga e Peni te $\frac{8}{10}$, ka kainga e Tihi te $\frac{6}{10}$. Pēhea nei te maha o ngā noke i kainga katoatia e rāua tahi?
- 5) Ka kainga e Peni te $\frac{10}{10}$, ka kainga e Tihi te $\frac{8}{10}$. Pēhea nei te maha o ngā noke i kainga katoatia e rāua tahi?
- 6) Ka kainga e Peni te $\frac{10}{10}$, ka kainga e Tihi te $\frac{10}{10}$. Pēhea nei te maha o ngā noke i kainga katoatia e rāua tahi?
- 7) Ka kainga e Peni te $1\frac{1}{10}$, ka kainga e Tihi te $\frac{5}{10}$. Pēhea nei te maha o ngā noke i kainga katoatia e rāua tahi?
- 8) Ka kainga e Peni te $1\frac{1}{10}$, ka kainga e Tihi te $1\frac{7}{10}$. Pēhea nei te maha o ngā noke i kainga katoatia e rāua tahi?
- 9) Ka kainga e Peni te $2\frac{4}{10}$, ka kainga e Tihi te $3\frac{7}{10}$. Pēhea nei te maha o ngā noke i kainga katoatia e rāua tahi? altogether?
- 10) Ka kainga e Peni te $3\frac{7}{10}$, ka kainga e Tihi te $2\frac{9}{10}$. Pēhea nei te maha o ngā noke i kainga katoatia e rāua tahi? altogether?

Hei Mahi 3: He Poro Tiakareti

E 20 ngā poro tiakareti e tohaina ana ki ngā hoa tokotoru nei, a Rewi, rātou ko Pani, ko Mihi.

- 1) Ka riro i a Rewi te $\frac{1}{10}$ o ngā poro, ka riro i a Pani te $\frac{3}{10}$. Ko te toenga ka riro i a Mihi.
He aha te hautanga o ngā poro ka riro i a Mihi? E hia ngā poro ka riro i tēnā me tēnā o te tokotoru nei?
- 2) Ka riro i a Rewi te $\frac{4}{10}$ o ngā poro, ka riro i a Pani te $\frac{5}{10}$. Ko te toenga ka riro i a Mihi.
He aha te hautanga o ngā poro ka riro i a Mihi? E hia ngā poro ka riro i tēnā me tēnā o te tokotoru nei?
- 3) Ka riro i a Rewi te $\frac{7}{10}$ o ngā poro, ka riro i a Pani te $\frac{3}{10}$. Ko te toenga ka riro i a Mihi.
He aha te hautanga o ngā poro ka riro i a Mihi? E hia ngā poro ka riro i tēnā me tēnā o te tokotoru nei?
- 4) Ka riro i a Rewi te $\frac{6}{10}$ o ngā poro. Ko te toenga ka tohaina kia orite te whiwhinga a Pani rāua ko Mihi. He aha te hautanga ka riro i a Pani rāua ko Mihi? E hia ngā poro ka riro i tēnā me tēnā o te tokotoru nei?
- 5) Ka riro i a Rewi te $\frac{1}{10}$ o ngā poro. Ko te toenga ka tohaina kia orite te whiwhinga a Pani rāua ko Mihi. He aha te hautanga ka riro i a Pani rāua ko Mihi? E hia ngā poro ka riro i tēnā me tēnā o te tokotoru nei?

Hei Mahi 4: Uka Tohatoha

E 30 ngā uka 10 hēneti, e 40 ngā uka 20 hēneti, e 55 ngā uka 50 hēneti kei roto i te ipu a Kui, hei tohatoha māna ki āna mokopuna.

- 1) Ka riro i a Hāmi te $\frac{7}{10}$ o ngā uka 10 hēneti. Ka riro i a Hēni te $\frac{3}{10}$ o ngā uka 20 hēneti.
E hia te moni ka riro i tēnā me tēnā o ngā mokopuna nei. Ka riro i a wai te pūtea nui rawa?
- 2) E 5 ngā uka 50 hēneti ka riro i a Hēni. Kotahi hautekau ($\frac{1}{10}$) o te toenga o ngā uka 50 hēneti ka riro i a Hāmi. E hia te moni ka riro i tēnā me tēnā o ngā mokopuna nei. Ka riro i a wai te pūtea nui rawa?
- 3) Ka riro i a Hāmi te $\frac{6}{10}$ o ngā uka 20 hēneti. Ka riro i a Hēni te $\frac{9}{10}$ o ngā uka 10 hēneti.
E hia te moni ka riro i tēnā me tēnā o ngā mokopuna nei. Ka riro i a wai te pūtea nui rawa?
- 4) E 8 ngā uka 50 hēneti ka riro i a Hāmi, e 7 ka hoatu ki a Hēni. Ka pau i a Kui te $\frac{3}{10}$ o te toenga o ngā uka 50 hēneti. E hia ngā uka 50 hēneti e toe ana i te ipu?
- 5) E 25 ngā uka 50 hēneti ka pau i a Kui i āna hokohoko. Ka tohaina te $\frac{1}{10}$ o ngā uka 50 hēneti e toe ana ki āna mokopuna, te $\frac{2}{10}$ o ngā uka 20 hēneti, me te $\frac{3}{10}$ o ngā uka 10 hēneti.
E hia ngā uka ka riro i a rāua? E hia te katoa o tā rāua pūtea?

Ngā Otinga

Hei Mahi 1

1) $\frac{8}{10} = 0.8$

(2) $\frac{5}{10} = 0.5$

(3) $\frac{9}{10} = 0.9$

4) $\frac{9}{10} = 0.9$

(5) $\frac{2}{10} = 0.2$

6) $\frac{10}{10} = 1$

7) $\frac{10}{10} = 1$

Hei Mahi 2

1) $\frac{11}{10} = 1\frac{1}{10} = 1.1$

(2) $\frac{15}{10} = 1\frac{5}{10} = 1.5$

(3) $\frac{12}{10} = 1\frac{2}{10} = 1.2$

4) $\frac{14}{10} = 1\frac{4}{10} = 1.4$

(5) $\frac{18}{10} = 1\frac{8}{10} = 1.8$

(6) $\frac{20}{10} = 2$

7) $1\frac{6}{10} = 1.6$

(8) $2\frac{8}{10} = 2.8$

(9) $6\frac{1}{10} = 6.1$

10) $6\frac{6}{10}$

Hei Mahi 3

1) Ka riro i a Rewi te $\frac{6}{10}$ o ngā poro. E 6 ngā poro ka riro i a Rewi, e 2 ka riro i a Pani, 12 ka riro i a Mihi.

2) Ka riro i a Rewi te $\frac{1}{10}$ o ngā poro. E 6 ngā poro ka riro i a Rewi, e 2 ka riro i a Pani, 12 ka riro i a Mihi.

3) Ka riro i a Rewi te $\frac{0}{10}$ o ngā poro. E 6 ngā poro ka riro i a Rewi, 14 ka riro i a Pani, kāore he poro i riro i a Mihi.

- 4) E $\frac{2}{10}$ te hautanga ka riro i a Rewi rāua ko Pani. E 4 ngā poro ka riro i a Rewi, e 4 ka riro i a Pani, 12 ka riro i a Mihi.
- 5) E 2 ngā poro ka riro i a Rewi, e 9 ka riro i a Pani, e 9 ka riro i a Mihi.

Hei Mahi 4

- 1) Hāmi = 21 (\$2.10), Hēni = 12 (\$2.40)
- 2) Hāmi = \$2.50, Hēni = \$2.50
- 3) Hāmi = 27, Hēni = 24. Ngā uka katoa = 51. Te rahi o te pūtea = \$7.50
- 4) $40 - 12 = 28$ ngā uka
- 5) E 3 ngā uka 50 hēneti, e 8 ngā uka 20 hēneti, e 9 ngā uka 10 hēneti. E 20 katoa ngā uka. E \$4 te katoa o te pūtea.